

Kamer
van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1986-1987

22 MEI 1987

WETSONTWERP

houdende wijziging van de artikelen 120, 124, 238,
245 en 247 van het Gerechtelijk Wetboek

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Volgens de huidige bepalingen van artikel 124 van het Gerechtelijk Wetboek kan het Hof van Assisen, voor de uitloting, bevelen dat onafhankelijk van de twaalf effectieve juryleden er zal overgegaan worden tot de uitloting van vier plaatsvervangende juryleden die de debatten bijwonen.

Deze mogelijkheid wordt een verplichting wanneer, krachtens art. 120, derde lid, van hetzelfde Wetboek, een of meerdere plaatsvervangende voorzitters werden aangewezen.

Onafgezien van het beperkt aantal plaatsvervangende juryleden die kunnen of moeten aangewezen worden, dient er ook opgemerkt te worden dat krachtens de voornoemde artikelen 120, derde lid, en 124 deze aanwijzing slechts zal plaatshebben in zaken die lange debatten lijken te zullen meebrengen.

Het u voorgelegde wetsontwerp heeft enerzijds tot doel de mogelijkheid te bieden het aantal plaatsvervangende juryleden op te voeren tot twaalf en anderzijds de hypothesen in dewelke de juryleden kunnen aangewezen worden uit te breiden.

De Regering stelt deze verhoging en uitbreiding om de volgende redenen voor.

Allereerst is er het feit dat er de laatste jaren steeds meer processen voor het Hof van Assisen zijn gebracht die meerdere weken in beslag nemen, zodanig dat het gevaar ontstaat dat sommige juryleden zich vaak in de onmogelijkheid zullen bevinden om debatten van zulke lange duur te blijven bijwonen.

Een tweede en niet onbelangrijke reden ligt in de vaststelling dat de aard van de zaken die voor de Hoven van Assisen worden behandeld een zekere invloed kan hebben op de juryleden.

Zo kan het gebeuren dat wanneer de juryleden kennis moeten nemen van misdrijven die tot de zware criminaliteit behoren, sommigen onder hen het hoofd niet kunnen bieden aan een vrees van psychologische aard en zich om verschillende redenen, vaak voorwendsels, verhinderd zullen verklaren hun functie uit te oefenen.

Chambre
des Représentants

SESSION 1986-1987

22 MAI 1987

PROJET DE LOI

portant modification des articles 120, 124, 238, 245
et 247 du Code judiciaire

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

En vertu des dispositions actuelles de l'article 124 du Code judiciaire, la Cour d'assises peut ordonner avant tirage au sort, qu'indépendamment des douze jurés effectifs, il soit tiré au sort de un à quatre jurés suppléants qui assistent aux débats.

Cette faculté se transforme en obligation lorsque, en vertu de l'article 120, troisième alinéa, du même Code, un ou plusieurs présidents suppléants ont été délégués.

Outre le nombre restreint de jurés suppléants pouvant ou devant être désignés, il convient d'observer que, en vertu des articles 120, troisième alinéa, et 124 précités, leur désignation ne peut intervenir que dans les seules affaires paraissant de nature à entraîner de longs débats.

Le projet de loi qui vous est soumis a pour objectif de permettre : d'une part, de porter à 12 le nombre de jurés suppléants et d'autre part, d'étendre les hypothèses dans lesquelles ces jurés peuvent être désignés.

Les raisons pour lesquelles le Gouvernement propose cette augmentation et cet élargissement sont les suivantes.

La première de celles-ci réside dans le fait que, ces dernières années, un nombre croissant de procès d'assises ont duré plusieurs semaines; d'où le danger que certains jurés soient souvent empêchés de suivre des débats d'une durée aussi longue.

La seconde raison et non la moindre repose sur le constat que le type d'affaires traité devant les Cours d'assises peut exercer une influence certaine sur les membres du jury.

C'est ainsi qu'ils sont appelés à connaître de faits relevant de la grande criminalité, certains jurés ne peuvent faire face à des craintes d'ordre psychologique et se déclarent empêchés pour diverses raisons, souvent fallacieuses, d'exercer leurs fonctions.

Anderzijds kan men zijn vrees niet verbergen voor de nefaste gevolgen die bedreigingen van buitenaf zouden kunnen hebben op de aan- of de afwezigheid van de juryleden, zoals dit recent het geval was voor het Hof van Assisen van Parijs waar juryleden die moesten oordelen over een lid van « Action directe » het slachtoffer waren van zulke bedreigingen.

Ten slotte leek het ook nodig om ook de hypothesen uit te breiden in dewelke de eerste voorzitter van het Hof van Beroep, op vordering van de procureur-generaal, een of meerdere plaatsvervangende voorzitters kan aanwijzen.

De artikelen 3, 4 en 5 van het ontwerp hebben enkel tot doel de artikelen 238, 245, tweede lid, en 247 van het Gerechtelijk Wetboek aan te passen aan de wijziging die werd aangebracht aan artikel 124 van hetzelfde Wetboek.

Bespreking van de artikelen

Artikel 1.

Artikel 120, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt gewijzigd zodanig dat het mogelijk wordt, niet alleen in zaken die lange debatten lijken te zullen meebrengen, een of meerdere leden van het Hof van Beroep aan te wijzen als plaatsvervangend voorzitter, in het belang van een goed verloop van de debatten of wanneer de aard van de zaken dit vereist.

Art. 2.

Het artikel 124 in ontwerp biedt, in dezelfde omstandigheden en om dezelfde redenen, aan het Hof van Assisen de mogelijkheid om ambtshalve of op vordering van de procureur-generaal te bevelen dat van één tot twaalf plaatsvervangende juryleden zullen worden uitgeloot.

Ingevolge de aan artikel 120, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek aangebrachte wijziging, wordt de werkingssfeer van de in artikel 124 *in fine* bedoelde verplichting in dezelfde mate verruimd.

Art. 3.

Dit artikel handelt over de bijzondere lijst der juryleden voor elke zaak zoals bepaald in art. 238 van het Gerechtelijk Wetboek dat in de aanwijzing voorziet van dertig namen uit de definitieve lijst van de juryleden en dertig namen uit de staat van de toegevoegde juryleden.

Deze aantallen worden op veertig gebracht wanneer, krachtens art. 120, derde lid, van hetzelfde Wetboek, de voorzitter van het Hof van Beroep een of meerdere plaatsvervangende voorzitters voor het Hof van Assisen heeft aangewezen.

Gelet op de door het ontwerp geboden mogelijkheid om het aantal plaatsvervangende juryleden te verhogen, is het gepast de hierboven vermelde aantallen op vijfenvierentig te brengen in geval van toepassing van voornoemd artikel 120, derde lid, teneinde over een voldoende reserve juryleden te beschikken bij de uitloting.

Art. 4.

Dit artikel wijzigt artikel 245 van het Gerechtelijk Wetboek dat handelt over de uitloting van de jury.

De aangebrachte wijziging houdt rekening met de mogelijke verhoging van het aantal plaatsvervangende juryleden. Ze respecteert de regel van de in artikel 245 vooropgestelde rekenkundige reeks.

D'autre part, on ne peut taire la crainte des conséquences néfastes que pourraient avoir sur la présence ou l'absence des jurés, des menaces provenant de l'extérieur telles que celles dont furent victimes récemment les jurés de la Cour d'assises de Paris qui avait à juger un membre de « Action directe ».

Enfin, il n'a pas paru inutile d'élargir également les hypothèses dans lesquelles le premier président de la Cour d'appel peut, sur réquisition du procureur général, déléguer un ou plusieurs présidents suppléants.

Les articles 3 et 5 du projet n'ont d'autre but que d'adapter les articles 238, 245, deuxième alinéa, et 247 du Code judiciaire à la modification apportée à l'article 124 du même Code.

Commentaire des articles

Article 1er.

L'article 120, troisième alinéa, du Code judiciaire est modifié de manière telle que la délégation d'un ou plusieurs membres de la Cour d'appel en qualité de président suppléant soit rendue possible, non seulement dans les affaires paraissant de nature à entraîner de longs débats, mais également lorsque l'intérêt du bon déroulement des débats ou lorsque la nature des affaires l'exige.

Art. 2.

Dans les mêmes circonstances et pour les mêmes motifs, l'article 124 en projet attribue à la Cour d'assises le pouvoir d'ordonner d'office ou sur réquisition du procureur général, qu'il sera tiré au sort de un à douze jurés suppléants.

Tenant compte de la modification apportée à l'article 120, troisième alinéa, du Code judiciaire, l'obligation visée à l'article 124, *in fine*, voit son champ d'application élargi dans la même mesure.

Art. 3.

Cet article concerne la liste des jurés particulière à chaque affaire telle que prévue à l'article 238 du Code judiciaire qui prévoit la désignation de trente noms dans la liste définitive des jurés, ainsi que trente noms dans le relevé des jurés de complément.

Ces nombres sont fixés à quarante lorsque, en vertu de l'article 120, troisième alinéa, du même Code, le président de la Cour d'appel a désigné un ou plusieurs présidents suppléants à la Cour d'assises.

Tenant compte de la possibilité qu'offre le projet d'augmenter le nombre de jurés suppléants, il convient de porter à quarante-cinq, les membres susvisés en cas d'application de l'article 120, troisième alinéa, précité et ce, afin de pouvoir disposer d'une réserve suffisante de jurés lors du tirage au sort.

Art. 4.

Cet article modifie l'article 245 du Code judiciaire relatif au tirage au sort du jury.

La modification apportée tient compte de l'augmentation possible du nombre de jurés suppléants. Elle respecte la règle de la série arithmétique prévue par l'article 245.

Art. 5.

Dit artikel wijzigt artikel 247 van het Gerechtelijk Wetboek dat betrekking heeft op het aantal wrakingen.

De Minister van Justitie,

J. GOL.

Art. 5.

Cet article modifie l'article 247 du Code judiciaire relatif au nombre de récusions.

Le Ministre de la Justice,

J. GOL.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State, afdeling wetgeving, negende kamer, op 3 april 1987 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « houdende wijziging van de artikelen 120, 124, 238, 245 en 247 van het Gerechtelijk Wetboek », en op 4 mei 1987 bij brief van de Vice-Eerste Minister om mededeling van het advies verzocht, *binnen een termijn van ten hoogste drie dagen*, heeft op 6 mei 1987 het volgend advies gegeven :

Bij het ontwerp zijn geen opmerkingen te maken.

De kamer was samengesteld uit
de HH. :

H. ROUSSEAU, *kamervoorzitter*;
J.-J. STRYCKMANS,
P. FINCŒUR, *staatsraden*;
F. RIGAUX,
J. DE GAVRE, *assessoren van de afdeling wetgeving*;

Mevr. :
R. DEROY, *griffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer J.-J. STRYCKMANS.

Het verslag werd uitgebracht door de heer A. MERCENIER, eerste auditeur.

De Griffier,
(get.) R. DEROY.

De Voorzitter,
(get.) H. ROUSSEAU.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le Conseil d'Etat, section de législation, neuvième chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice, le 3 avril 1987, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant modification des articles 120, 124, 238, 245 et 247 du Code judiciaire » et, le 4 mai 1987, d'une lettre par laquelle le Vice-Premier Ministre demande communication de l'avis *dans un délai ne dépassant pas trois jours*, a donné le 6 mai 1987 l'avis suivant :

Le projet n'appelle pas d'observation.

La chambre était composée de
MM. :

H. ROUSSEAU, *président de chambre*;
J.-J. STRYCKMANS,
P. FINCŒUR, *conseillers d'Etat*;
F. RIGAUX,
J. DE GAVRE, *assesseurs de la section de législation*;

Mme :
R. DEROY, *greffier*.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

Le rapport a été présenté par M. A. MERCENIER, premier auditeur.

Le Président,
(s.) H. ROUSSEAU.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1.

In artikel 120, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek worden de woorden « In zaken die lange debatten lijken te zullen meebrengen, » vervangen door de woorden « In het belang van een goed verloop van de debatten of wanneer de aard van de zaken dit vereist, ».

Art. 2.

Artikel 124 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 124. — In het belang van een goed verloop van de debatten of wanneer de aard van de zaken dit vereist, kan het Hof van Assisen, ambtshalve of op vordering van de procureur-generaal, voor de uitloting bevelen dat buiten de twaalf werkende gezwaren nog één tot twaalf plaatsvervangende gezwaren worden uitgeloot die de debatten zullen bijwonen. Het is ertoe gehouden zulks te bevelen wanneer de eerste voorzitter aan een of meer plaatsvervangende voorzitters van het Hof van Assisen opdracht heeft gegeven ».

Art. 3.

In artikel 238 van hetzelfde Wetboek wordt het getal « veertig » vervangen door het getal « vijfeneertig ».

Art. 4.

Artikel 245, tweede lid, van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door het volgend lid :

« Indien er bij toepassing van artikel 124 grond bestaat om een bepaald getal aan plaatsvervangende gezwaren uit te loten, dan wordt het getal van vierentwintig namen opgevoerd tot zeventien-twintig indien er één plaatsvervangende gezwaren moet worden uitgeloot; het wordt opgevoerd tot achtentwintig indien er twee plaatsvervangende gezwaren moeten worden uitgeloot, tot eenendertig indien er drie plaatsvervangende gezwaren moeten worden uitgeloot, tot tweeëndertig indien er vier plaatsvervangende gezwaren moeten worden uitgeloot, tot vijfendertig indien er vijf plaatsvervangende gezwaren moeten worden uitgeloot, tot zesendertig indien er zes plaatsvervangende gezwaren moeten worden uitgeloot, tot negenendertig indien er zeven plaatsvervangende gezwaren moeten worden uitgeloot, tot veertig indien er acht plaatsvervangende gezwaren moeten worden uitgeloot, tot drieënveertig indien er negen plaatsvervangende gezwaren moeten worden uitgeloot, tot vierënveertig indien er tien plaatsvervangende gezwaren moeten worden uitgeloot, tot zevenenveertig indien er elf plaatsvervangende gezwaren moeten worden uitgeloot en tot achtenveertig indien twaalf plaatsvervangende gezwaren moeten worden uitgeloot ».

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET NOUS ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom aux Chambre législatives le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er.

Dans l'article 120, troisième alinéa, du Code judiciaire, les mots « Dans les affaires qui paraissent de nature à entraîner de longs débats, » sont remplacés par les mots « Dans l'intérêt du bon déroulement des débats ou lorsque la nature des affaires l'exige, ».

Art. 2.

L'article 124 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 124. — Dans l'intérêt du bon déroulement des débats ou lorsque la nature des affaires l'exige, la Cour d'assises peut, d'office ou sur réquisition du procureur général, ordonner, avant le tirage au sort, qu'indépendamment des douze jurés effectifs, il sera tiré au sort de un à douze jurés suppléants qui assistent aux débats. Elle est tenue de l'ordonner si le premier président a délégué un ou plusieurs présidents suppléants de la Cour d'assises ».

Art. 3.

Dans l'article 238 du même Code, le nombre « quarante » est remplacé par le nombre « quarante-cinq ».

Art. 4.

L'article 245, deuxième alinéa, du même Code est remplacé par l'alinéa suivant :

« Si, par application de l'article 124, il y a lieu de tirer au sort un certain nombre de jurés suppléants, le nombre de vingt-quatre noms est porté à vingt-sept s'il doit être tiré au sort un juré suppléant; il est porté à vingt-huit s'il doit être tiré deux jurés suppléants, à trente et un s'il doit être tiré trois jurés suppléants, à trente-deux s'il doit être tiré quatre jurés suppléants, à trente-cinq s'il doit être tiré cinq jurés suppléants, à trente-six s'il doit être tiré six jurés suppléants, à trente-neuf s'il doit être tiré sept jurés suppléants, à quarante s'il doit être tiré huit jurés suppléants, à quarante-trois s'il doit être tiré neuf jurés suppléants, à quarante-quatre s'il doit être tiré dix jurés suppléants, à quarante-sept s'il doit être tiré onze jurés suppléants et à quarante-huit s'il doit être tiré douze jurés suppléants ».

Art. 5.

Artikel 247 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 247. — De voorzitter van het Hof van Assisen neemt een voor een de namen van de gezworenen uit de bus. Eerst de beschuldigde, daarna de procureur-generaal mag dan een gelijk aantal gezworenen wraken, namelijk zes indien er geen plaatsvervangende gezworenen zijn, zeven indien er één of twee zijn, acht indien er drie of vier zijn, negen indien er vijf of zes zijn, tien indien er zeven of acht zijn, elf indien er negen of tien zijn en twaalf indien er elf of twaalf zijn. De beschuldigde en de procureur-generaal mogen hun reden voor de wraking niet bekendmaken ».

Gegeven te Brussel, 20 mei 1987.

BOUDEWIJN.

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Justitie,

J. GOL.

Art. 5.

L'article 247 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 247. — Le président de la Cour d'assises tire un à un de l'urne les noms des jurés. L'accusé en premier lieu, le procureur général ensuite peuvent récuser un nombre égal de jurés, qui sera de six s'il n'y a pas de jurés suppléants, de sept s'il y en a un ou deux, de huit s'il y en a trois ou quatre, de neuf s'il y en a cinq ou six, de dix s'il y en a sept ou huit, de onze s'il y en a neuf ou dix et de douze s'il y en a onze ou douze. L'accusé ni le procureur général ne peuvent faire connaître leurs motifs de récusation ».

Donné à Bruxelles, le 20 mai 1987.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

J. GOL.